

ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ
ΟΚΤΩΒΡΗΣ
1983

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΕΛΟΣ
ΚΑΤΕΒΛΗΘΗ

ΕΡΑΙΑ ΣΑΜΑΡΙΝΑ

Κων. Φρόντζιος
Πρόεδρος Πνεύμ. Κέντρου
Ηγειρ. Μελετών
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Περίοδος Β' - Αριθμός Φύλλου 161/162 Γραφεία: Αριστειδίου 10-12, 6ος όροφος, Τηλ. 3242110

Πρόβλημα ο δρόμος Ιωαννίνων - Σαμαρίνας

Προς
Τους Νομάρχες Ιωαννίνων κ. Χρήστον Μαρτίνην
και Γρεβενών κ. Χονδρονάσιον Αποστ.

Οι Σύλλογοι: α) Σαμαριναίων Αθηνών «Ο ΣΜΟΛΙΚΑΣ» και β) Κερασσοβιτών «Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ» (Κεράσοβο), με το παρόν υπόμνημα επιθυμούν να θέσουν, τόσο σε σας προσωπικά, όσο και στις αρμόδιες Τεχνικές Υπηρεσίες ένα τεχνικό θέμα, για το οποίο οι κάτοικοι της Σαμαρίνας και της Αγ. Παρασκευής έχουν σαν αίτημά τους από πολλά χρόνια, γιατί πραγματικά βασανίζονται αφάνταστα.

Πρόκειται για το δρόμο Ιωαννίνων - Γρεβενών μέσω Σαμαρίνας. Δηλαδή Ιωάννινα - Κόνιτσα - Αγ. Παρασκευή - Φούρκα - Σαμαρίνα - Φιλιππαιοί - Γρεβενά. Και ενώ θα εξυπηρετήσει αυτό το έργο πολλούς ηπειρώτες που κινούνται προς τα χωριά των Γρεβενών και αντίστροφα, εν τούτοις ούτε ακούστηκε ποτέ μέχρι σήμερα, έστω σαν πρόγραμμα.

Πρέπει να πούμε ότι ήδη το μεγαλύτερο μέρος αυτής της διαδρομής είναι ήδη έτοιμο και δεν μένει παρά μόνο ένα μικρό κομμάτι που συνδέει τη Φούρκα με τη Σαμαρίνα, που και αυτό στο περισσότερο μέρος είναι υποφερτό. Ουσιαστικά, εκεί που δεν έχει μέχρι τώρα γίνει τίποτα, είναι η διαδρομή (10) περίπου χιλιόμετρα από τη θέση «Ρωμιός» μέχρι τη Σαμαρίνα. Τώρα μάλιστα που ολοκληρώθηκε το έργο της γέφυρας στη Σαμαρί-

να, νομίζουμε ότι δεν υπάρχει άλλο μεγάλο εμπόδιο, για να μπει στο πρόγραμμα η μελέτη του έργου που προαναφέραμε και που η ολοκλήρωσή του θα βοηθήσει πάρα πολύ τους Ηπειρώτες να κατεβαίνουν προς την περιοχή Γρεβενών και τους Γρεβενιώτες να κινούνται

προς τα χωριά της Κόνιτσας και στη νέα Εγνατία ευκολότερο από κάθε άλλη διαδρομή.

Το σπουδαιότερο όμως είναι ότι τα χωριά αυτής της εγκαταλειμμένης περιοχής θα αποκτήσουν κίνηση και θα τονωθεί και το εμπόριο μεταξύ των κατοίκων αυτών των χωριών. Επίσης θα εξυπηρετηθούν και οι κτηνοτρόφοι της Σαμαρίνας, των Φιλιππαιών και άλλοι που θα μπορούν να διακινούν τα προϊόντα τους και προς την Κόνιτσα και Γιάννενα και όχι μόνον προς τη Θεσσαλία.

Αυτό είχαμε Κύριε Νομάρχα, να σας αναφέρουμε, σαν υπόμνημα, και να σας παρακαλέσουμε να φροντίσετε να γίνει αυτό το έργο,

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Σύνδεσμος Σαμαριναίων Αθηνών θα πραγματοποιήσει την Κυριακή 20/11/83 και ώρα 9 π.μ. συγκέντρωση εκκλησιασμού στον Άγιο Δημήτριο Λουμπαρδιάρη (ΦΙΛΟΠΑΠΟΥ). Παρακαλούνται όλα τα μέλη και οι φίλοι του Συνδέσμου μας να λάβουν μέρος σ' αυτή τη ξεχωριστή εκδήλωσή μας.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΠ. ΠΟΥΧΙΑΣ

τουλάχιστο στο επίπεδο του σκυροδρόμου και ύστερα πάλι βλέπουμε. Άλλωστε όλοι εμείς εκεί πάνω δεν έχουμε συνηθίσει σε ασφαλτο και δεν τολμάμε να ζητήσουμε κάτι τέτοιο.

Σας ευχαριστούμε και ελπίζουμε σε μία εκδήλωση θετικού ενδιαφέροντός σας.

Με τιμή
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΣΑΜΑΡΙΝΑΙΩΝ (Απόστολος Πούχι-
ας)
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗ-
ΤΑΣ ΚΕΡΑΣΟΒΙΤΩΝ (Βασίλ. Κιτσά-
κης)

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Προς

- 1) Υπουργό Εσωτερικών Γ. Γεννηματά
- 2) Νομάρχη Γρεβενών Α. Χονδρονάσιο
- 3) Κοινοτή Σαμαρίνας Γρεβενά.

Ο Σύνδεσμος Σαμαριναίων Αθηνών, ο «Σμόλικας», διαμαρτύρεται για τις άδικες προσπάθειες που γίνονται να στερηθούν οι κάτοικοι της Σαμαρίνας το νερό του υδραγωγείου τους.

Η στέρηση του νερού από την Σαμαρίνα, θα δημιουργήσει οξύ πρόβλημα για τους κατοίκους της και θα υποβαθμίσει ένα από τα ωραιότερα χωριά της Ελλάδας.

Για το Διοικ. Συμβούλιο
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΠ. ΠΟΥΧΙΑΣ

ΧΑΡΙΣΜΕΝΟ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΟΧΙ ΤΟΥ 1940

«Της Γκρεκουργιάς ο Δράκος»

Του ποιητή και λαογράφου ΑΧΙΛ. ΓΚΡΙΖΙΩΤΗ

- Στης Σαμαρίνας τα βουνά του Σμόλικα τα πλάτη νυχτα φτάνουν οι Ιταλοί, με δόλο να περάσουν να ροβολήσουν στην Γρεκιά, να φτάσουν στην Αθήνα τον άβλο να γιορτάσουνε, να κάνουν παρελάσεις.

- Μπροστά οι Κοκορόφτεροι, οι Τσιουλιανοί, οι Αλπήνοι Καραμπινιέροι μοχτεροί κι λύκοι της Τσούκνης πίσω οι μελανοχίτωνες, του Ντούτσε το άσκρι φορούσαν μαύρη φορεσιά, όμνια με την καρδιά τους.

- Όπου περνούσαν άρπαζαν που στέκονταν ριμάζαν ληστεύανε νοικοκυριά, χαλούσαν τα κοπάδια δέναν στα δέντρα γέροντες γριές τις ατιμάζαν και κάνανε τον τόπο μας σαν καλαμιά καμένη.

- Στέναζε ο γέρο-Σμόλικας τον άκουσε ο Κλέφτης και τον ρωτάει θαρρετά και του μιλά γενναία ψηλά βουνό κι αθάνατο και της Γρεκιάς καμάρι: Που είναι οι λεβέντες σου, που βρίσκονται οι αετοί σου;

- Κι αφήσανε τους Ιταλούς τη γη να μαγαρίσουν

της Ξακουστής της Ερεβιάς, την Δράκο φυλαγμένη Που 'ναι γεμάτη λεβεντιές, τρόπαια και ιστορίες. Που οι διαλεχτοί τις γράψανε, και τ' άξια τα παιδιά σου

- Και πριν καλά απολογηθεί, και πριν λαλιά να βγάλει αναταράχτηκε η γη κι αντάριασαν οι λόγγοι άγρια στοιχειά πετάχτηκε από τη δρακολίμνη κι η λίμνη έγινε γυαλιά, πελαγο ανταριασμένο.

- Είχε στα κέρατα σταυρό δυό άστρα στα Καπούλια καταμεσής στη ράχη του φλάμπουρο ν' ανεμίζει με το Χριστό, την Παναγιά και δώδεκα αποστόλους, την Πόλη, την Αγία Σοφία κι όλη την Ρωμιοσύνη

- Σειέται και σείονται τα βουνά κι ο τόπος ανταριάζει βουχίζεται κι η ανάσα του τα δέντρα ξεριζώνει πατά και τρέμουν οι πλαγιές πηδά βουλιές 'α τόπος γίνονται κάμποι οι γκρέμοι και ιστώνονται τα πρέγκια

- Έντρομοι μένουν οι Ιταλοί μες στο βαθύ φαράγγι τους κυνηγάει το θεριό της Γκρεκουργιάς ο Δράκος ζητούν να θρώγε γλάτωμο, γυρεύανε βοήθεια σηκώνονται τα χέρια τους τους Γκρέκους προσκυνάνε

- Με δακρυσμένη τη ματιά με όψη πικραμένοιο το μόνο Γκρέκο φώναξαν συμπόνοια του ζητούσαν.

Αχιλλέας Γκριζιώτης
Θρυλοτραγουδιστής

Νάρθουν οι Βλάχοι στα ψηλά να θγούν κι οι Βλαχοπούλες νά αντιλαλήσουν τα βουνά.

Με το γυρισμό στην αγαπημένη πατρίδα φουντώσαν, όπως ήταν φυσικό ένας κόσμος από βιώματα και αναμνήσεις - «θυμητικά» απ' τα παλιά χρόνια της παιδικής και εφηβικής ηλικίας στο γενέθλιο τόπο μου. Απ' τα αλπικά μας χωριά της πάγκαλης Πίνδου, με τα Εθνικο-τοπικά της πανηγύρια, με τους «φου-στανελάδες» τότε ανθρώπους της παλιάς «Βλαχουριάς» - της Σμιζής και της Σαμαρίνας, επέλεξα σήμερα το ενθύμωμα τούτο απ' την εθιμική, γαλαντομική ζωή της, με τους γαλαντόμους και αξεχαστους ανθρώπους του πατρικού μου χωριού - της Αβδέλας. Πού μένουν ακόμα αξεχαστες οι ωραίες μορφές τους για τους σημερινούς Αβδελιώτες πατεράδες τους, που συνεχίζουν σε άλλο τώρα θέαμα πλάνο αλλά στο ίδιο πνεύμα, τη θερινή, αλπική ζωή των βλαχοφώνων χωριών μας της ασύγκριτης Πίνδου. Και τα θυμάμαι, αλήθεια, όλα, σαν νά-ταν χτές.

Θυμάμαι λοιπόν και γράφω εδώ... Ήταν, αλήθεια κάμποσοι «κλασσικοί» Αβδελιώτες τύποι στο παλιό χωριό, που μνημονεύω εδώ τους πιο γνωστούς, όσους θυμάμαι. Τον Γιούλη, τον Γιάννη Καραγιάννη, τον Κώστα Έξαρχο, τα αδελφία Νάση («γκουτσιούνη») και Λαμπράκη Παπαχατζή, τον Τόλη Νταούκα κ.ά. Αλλά ας τους πάω έναν-έναν με την άραδα. Πόσο αλήθεια γλυκές μου φαίνονται σήμερα οι μορ-

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ

«Θυμητικά»

ΑΠ' ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ '20-30

Του Αβδελιώτη συγγραφέα ΚΩΣΤΑ ΜΠΙΡΚΑ

φές τους... Αξίζουν να τους αναπολεί κανείς με αγάπη.

Είχα από μικρός μία αγάπη για τη μουσική, το χορό και το τραγούδι. Και τα καλοκαίρια, σαν θγαίναμε η οικογένεια στην Αβδέλα, δεν ξεκολλούσα λεφτό απ' το Μεσοχώρι, όπου παρέες από ηλικιωμένους και νέους Αβδελιώτες γλεντούσαν στα γύρω «χάνια», άλλοτε με μόνο «βιο-λιά», κι άλλοτε με μόνο τα τραγούδια. Με τα «νουμπέτια» του τραπέζιού και τις «ντοίνες» της «Βλαχουριάς». Όλα στόνοι και καημοί της Πίνδου. Καθόμουν, λοιπόν, με τις ώρες, κάτω απ' το φώς των δαδίων που καίγαν σαν «κρεμαστές μό-στρες», και παρακολουθούσα αχόρταγα πώς χορεύαν «οι μεγάλοι».

Πρόσεχα τις φιγούρες και τα κλώσματα τους, τις «κάτσες» και τα πηδήματα - να τα μάθω όλα κι εγώ! Και παράλληλα, άκουγα με τα τραγούδια τους - του βουθού και της παλιάς σκλαβιάς - που τραγουδούσαν και στάλαζε μέσα μου ένα ριγος μιάς βαθιάς συγκίνησης. Μέσα σ' αυτόν τον κύκλο των γλεντζέδων του χωριού, θυμάμαι ιδιαίτερα μία μόνιμη σχεδόν παρέα στο «χάνι» του Λύτρα, από μεγάλους στην ηλικία χωριανούς, που είχαν στη μέση πάντα τον περιφημο τότε τραγουδιστή του χωριού, τον κτηνοτρόφο Γιούλη. Πού κατεβαίνοντας κάθε τόσο απ' τα πρόβατα στο Μεσοχώρι, ξεχυνε την μερακλίδικη ψυχή του στο τραγούδι μαζί με την παρέα του. Μικρόσωμος και με αυλακωμένο το πρόσωπο, αλλά όλο λαϊκή έκφραση και μεράκι, καθόταν εκεί στη δεξιά γωνιά του τραπέζιού - τον θυμάμαι σαν τώρα - και .. τραγουδούσε, όλο λυγμό και μεράκι, ενώ οι άλλοι της παρέας του βαστούσαν το «ισο».

Αχ, αξέχαστε Γιούλη, κι αξέχαστα χρόνια.

Μέσα όμως στην εκλεκτή αυτή παρέα, ξεχώριζε επίσης μία άλλη ηχηρή φωνή, ο Γούλης Μάρτος, που τραγουδούσε επίσης εξαιρετικά. Τραγουδούσαν έτσι «εναλλάξ», τη μία ο ένας και την άλλη ο άλλος, «μηνλαδερφικά». Πότε άρχιζε ο Γιούλης με μία θάλακη ντόνα, που έχυνε όλο το μεράκι της με τραγούδια αισθαντικής ψυχής του, κι εμένα... εστριβε μέσα μου η καρδιά και ύστερα τον διαδέχονταν στο «νουμπέτι» ο Μάρτος με τραγούδια της «Αρβαντιάς», που μιλούσαν για παλιά και για περασμένα, για παλλη-

κάρια και κλεφτόπουλα, για Αβδελιώτες καπετάνιους και για Τούρκους ζαπτιέδες. Για νιές και για όμορφες! Τραγουδούσε ο Μάρτος με τέτοιο «μπρίο», που συγκινούσε όλο το χωριό-άντρες και γυναίκες θγαίναν στο ... αγνάντιο να τον ακούσουν.

αλλασσάι μούμα, αλλασάι τάτα αλλασάι τρέι σουρόρι (άφησα μάνα, άφησα πατέρα άφησα τρείς αδελφές...)

Κι ήταν κάθε λόγος και κάθε νότα ένας λυγμός κι ένα σφύξιμο της καρδιάς. Το κάθε τραγούδι του ήταν και ένα ξεχειλιμένο στοργής και οδύνης - μιά συνεχής αισθηματική νοσταλγία. Τώρα που γράφω τούτες τις πεζές γραμμές, νομίζω πως αντηχούν ακόμα στ' αυτά μου τούτα τα μακρόσερτα και λεβέντικα τραγούδια της σκλαβιάς και της λεβεντιάς.

Φούγκου αρμίνλιοι, φούγκου μαρό-λι, φούγκου κου οίλι... (Μας πήρε ο χινόπωρος, μας πήρε ο χειμώνας, καιρός είναι να φύγουμε καιρός να χωριστούμε.

Φεύγουν τα λάγια πρόβατα με ταργυρά κουδούνια, να πάν κάτω στα χειμαδιά, κάτω στα καμποχώρια. Έλεγε ο Γιούλης και συνέχιζε ο Μάρτος με την καμπανιστή όλο αχό και μετallo φωνή του. Όλα τα λάφια στη βοσκή και μιά ταπεινωμένη, γήγχε ο γιός του βασιλιά, ρίχνει και το λαβώνει, κι έμειναν χωρίς μοσχάρι.

Όλα, καημοί και στόνοι της παλιάς θάλαξης ζωής. Όλα αντί-λαλοι της «ορεσιβίας ψυχής» του Βλάχου της αθάνατης Πίνδου, με τα αλπικά χωριά της και με τα θλάχικα ξεφαντώματα και «αντέτια» της «Βλαχουριάς».

Θυμάμαι, συνέχεια, το πλατύ και κεφάτο πάντα πρόσωπο του «ντελ-μπέτρι» του χωριού, Γιάννη Καραγιάννη, με την ξεχειλή γαλαντομία προς όλους «φρατάτε» «τον ένα «φρατάτε» τον άλλο πού σκορπούσε το κέφι κι απέπνεε τη λεβεντιά στο χωριό, απόπου κι αν περνούσε. Αλλοίμονο! Του έκοψε το νήμα της ωραίας μορφής του ένα «τυφλό» - μαύρο ιταλικό βόλι στην Κατοχή, στον Τύρναβο! Τα δυο αδελφία Νάσης και Λαμπράκης Παπαχατζή, δυο καλοκάγαθοι χαρακτήρες, φιλικοί και εξαίμακτοι στο χωριό. Μα

ούτε κι αυτοί ζουν σήμερα, ούτε και τόσο άλλοι, που έφυγαν απ' τη ζωή... Θυμάμαι ακόμα την αδρή μορφή του Κώστα Έξαρχου, με την αρρενωπή ομορφιά του και περιποιημένο πάντα σεμνό μουστάκι. Ντυμένος πάντα άψογα - τσελίκας δά - με σιδερωμένο το πουκάμισο του τοπιουνιού του, όμως χωρίς το ύψος του «αρχοντοχωριάτη», που μιλούσε εντελώς φιλικά, σαν δικός. Είχε την αντρική απλώς αρχοντιά, όχι του εύπορου τσελίκας, μα απλώς του ακεραίου νοικοκύρη.

Θυμάμαι, τέλος, τον αξεχαστο χωρατατζή του χωριού, λεβέντη και αξιανάπητο σ' όλο το χωριό, τον Τόλη Νταούκα. Τι αγαθή καρδιά και τι οικεία γαλαντομία προς όλους... Με το στριφτό μουστάκι του πάντα ορθό και τη λεβέντικη άσπρη φου-στανέλα του, χάρισε παντού στο χωριό, το γέλιο και το χωρατό. Τον αγαπούσαν οι πάντες και τα πάντα. Μιά ζεστή καρδιά, ενός μεγάλου παιδιού, ο αξεχαστος «Τόλ' αλ' Νταούκα».

Όλοι αυτοί ανήκαν στην παλιά γενιά. Λίγο πιο ύστερα απ' αυτούς, θυμάμαι μία άλλη νεώτερη παρέα από νέους τότε του χωριού, απ' τους Σωτήρη Πλιάτσικο, τον Γκέκα, τον Δ. Λύτρα, και με πρώτο της παρέας και δεινό χορευτή του χωριού, τον Γούλη Ντόκο. Γύριζαν σε κάθε γιορτή σ' όλο το χωριό με «τα θιολιά» και με τα τραγούδια - όλα τραγούδια και καημοί της νιότης και της παντρίας. Της εκλεκτής της καρδιάς τους, που χτυπούσε σε κάποιο από τα σπιτία που γυρίζαν «βίζιτα» και στήναν «αντάδα» στο δρόμο ή στη γειτονιά... Ω, της χήρας το προσκέφαλο μυρίζει από λεβάντα. Γίνου αστάρα α κάσα, τσάμ' οι ουν πάτ μπούν οι ντουρνίμ ντατούν.

Ο έρωτας και η νιότη. Και το μεράκι της «χήρας» που τότε ο έρωτάς της ήταν, τόσο δύσκολος και «κρυφός» στην «παρανομία». Στα χρόνια εκείνα της μεγάλης ερωτικής πείνας για τον άντρα και τη χήρα γυναίκα, που την τραγούδησε ήδη η εποχή της, με το τραγούδι του φιλιού. Πόσο πουλιέται το φιλι της παντρεμένης τέσσερα, της χήρας δεκατέσσερα!

Και σαν γύριζε η παρέα στο Μεσοχώρι, στρώνονταν στο «χάνι» του Λίτρα και άρχιζαν το χορό δυο-δυο, πρώτα, το παραδοσιακό «συμ-καθηκό», κι ύστερα το κλασσικό τσάμικο, μέχρι το πρωί. Αλλά το προβάδισμα και ό αυτή την παρέα, τότε πάντα ο πρώτος χορευτής της, ο Γούλης Ντόκος. Που πηδούσε ως απάνω σθέλιος και αεράτος, με χίλιες φιγούρες, γυρισματα και τσαλμια, ωραίο και λεβέντικο «χόρεμα». Σήμερα, ηλικιωμένους πα-

● συνέχεια στη σελ. 7

«ωραία ΣΑΜΑΡΙΝΑ»

(Συνέχεια από προηγούμενο)

Τον νουνό τον συνόδευε μέχρι το σπίτι ο γαμπρός με τους μπράτι-μους και τα όργανα. Μετά τη διάλυση του χορού, οι συγγενείς γυρίζαν στο σπίτι του γαμπρού, ενώ τη νύφη τη συνόδευε μια στενή συγγενής της, για να της κρατά συντροφιά. Στο σπίτι όλοι ξεκουράζονταν από τον πολύωρο χορό, τραγουδώντας διάφορα τραγούδια. Το διάλειμμα αυτό και η ανάπαυλα γινόταν για να γίνουν διάφορες προετοιμασίες για το βραδινό, μεγάλο και επίσημο τραπέζι, στο οποίο παρευρίσκονταν ο νουνός με τους δικούς του καλεσμένους (10-15) άτομα και οι πλησιέστεροι συγγενείς του γαμπρού. Κατά τις εννιά το βράδυ ο γαμπρός και οι μπράτιμοι με τα όργανα πήγαιναν να πάρουν το νουνό για το τραπέζι. Όταν έφτανε ο νουνός, όλα ήταν έτοιμα κι άρχιζε το φαγο-πότι. Το πιο περιποιημένο τραπέζι, με τα εκλεκτότερα φαγητά ήταν του νουνού. Σαν έτρωγαν άρχιζαν τα επιτραπέζια τραγούδια. Η νύφη ήταν ντυμένη με το νυφικό και κρατούσε ένα κανάτι για να το γεμίσει νερό. Σ' όλο το δρόμο τραγουδούσαν τραγούδια του γάμου και του έρωτα και τα όργανα έπαιζαν αδιάκοπα. Οι άνθρωποι από τα γειτονικά σπιτία έβγαιναν στους φράχτες, στα παράθυρα και στα

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Ηθη και Έθιμα της Σαμαρίνας

Γράφει η κ. ΤΣΑΚΜΑΚΗ

Το πρωί της Δευτέρας, ο γάμος συνεχιζόταν με νέα γραφικά αλλά εξαντλητικά για τη νύφη έθιμα.

Μόλις άρχισε να ροδίζει ο ήλιος, όλοι οι ξενύχτηδες έβγαιναν στην αυλή τραγουδώντας και χορεύοντας μέχρι να ετοιμαστεί η νύφη για την επίσκεψη στις πλησιέστερες βρύσες του χωριού. Η πομπή ξεκινούσε με την εξής σειρά: Μπροστά πήγαιναν τα όργανα, ακολουθούσαν οι μπράτιμοι με τα νιογάμπρα και πίσω πήγαιναν οι συγγενείς. Η νύφη ήταν ντυμένη με το νυφικό και κρατούσε ένα κανάτι για να το γεμίσει νερό. Σ' όλο το δρόμο τραγουδούσαν τραγούδια του γάμου και του έρωτα και τα όργανα έπαιζαν αδιάκοπα. Οι άνθρωποι από τα γειτονικά σπιτία έβγαιναν στους φράχτες, στα παράθυρα και στα

μαλκόνια, καμάρωναν το νέο ζευγάρι και του έριχναν ρύζι και κριθάρι. Σαν έφταναν στη βρύση τ' αγόρια πήγαιναν από τη μια μεριά και τα κορίτσια από την άλλη. Η νύφη ντυμένη έβαζε νερό στο κανάτι της, ενώ όλοι γύρω τραγουδούσαν και έριχναν νομίσματα στην κανάτα της νύφης.

Νύφη μου μικρή, μεγάλη, σαν εσένα δεν είν' άλλη
γιόμισο το μαστραπά σου κι άντε σύρε στη δουλειά σου
τι διμιάι η πεθερά σου.

Την ώρα εκείνη στη βρύση μαζεύνονταν γυναίκες και κορίτσια από τη γειτονιά κι έστηναν χορό, γιορτάζοντας το γεγονός ότι απόκτησαν μια καινούργια γειτονίσσα. Τα ίδια επαναλαμβάνονταν και στις δυο άλλες βρύσες, γιατί συνήθως 3 (τρεις) συνολικά επισκεπτόνταν η νύφη. Όταν τελείωναν και από την τρίτη βρύση, έπαιρναν το δρόμο της επιστροφής όλοι γελαστοί, κεφάτοι, τραγουδώντας και σφυρίζοντας αδιάκοπα. Στην αυλή του σπιτιού τους περίμεναν τα πεθερικά. Η νύφη τους έριχνε νερό να πλυθούν, τους έδινε πετσέτα να σκουπιστούν, φιλούσε το χέρι τους κι εκείνοι την δώριζαν. Ήδη η ώρα πήγαινε 9-10. Στο διάστημα που γινόταν η επίσκεψη στις βρύσες, στο σπίτι του γαμπρού ετοιμαζόταν πάλι τραπέζι για την «παπαρά» δηλ. το πρόγευμα του νέου ζευγαριού. Την ώρα εκείνη, επίσης, έρχονταν από το σπίτι της νύφης 6-7 άτομα πολύ συγγενικά της κι έφεραν το φορέμα το μαύρο, το λεγόμενο δευτεριάτικο, για να αλλάξει η νύφη πιάφοι και διάφορα γλυκά για να φάνε τα νιογάμπρα. Έτσι μετά το πλύσιμο των πεθερικών η νύφη φορούσε το δευτεριάτικο φορέμα, φιλούσε τα χέρια όλων και καθόταν στο τραπέζι μαζί με όλους τους άλλους.

Υστερ από λίγο έφευγαν οι συγγενείς της νύφης και το γλεντού-καπι σταματούσε, για να ξεκουραστούν λίγο και να μπει το σπίτι σε τάξη. Το απόγευμα το γλεντί εξαρχίζε με την περιφημή «μπουμπγάλα». Έτσι λεγόταν ένα περιεργό, νοστιμωμένο γλυκόμα που γινόταν ως εξής: Έτριβαν την ψίχα δυο μεγάλων ψωμιών σε πολύ ψιλά ψιχουλά και τα καβουρούζιαν με μπόλι-

κο βουτυρο, μέχρι να ροδοκοκκινίσουν και να ξηρωθούν. Έπειτα τα έβαζαν σε μια πιατέλα και τα πασάλιζαν με ζάχαρη, κανέλλα και καρύδια. Από αυτό λοιπόν το περιεργό και πρωτότυπο γλύκισμα πήρε το όνομα και όλο το απογευματινό γλεντί, που παρουσίαζε ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί τιμωμένα πρόσωπα ήταν οι σπιτικοί και οι συγγενείς της νύφης και γινόταν με τις παρακάτω γραφικές ετοιμασίες: Η μητέρα της νύφης ετοίμαζε τη «μπουμπγάλα» την έβαζε σ' ένα κανίστρι, που το σκέπαζε με τον μπουχτσιό (= ύφασμα κεντημένο). Ζύμωνε μεγάλη εφτάζυμη κουλούρα, έφκιαχνε «σαράιλι» (= πίττα), και μαγειρευε ένα μεγάλο ταμί κεφτεδες με κρεμύδια. Ο πατέρας της νύφης έψηνε αρνί στη σουβλά. Οι συγγενείς, που ήθελαν να πάνε στη «μπουμπγάλα», ετοίμαζαν κι αυτοί διάφορα φαγητά και γλυκίσματα. Το απόγευμα της Δευτέρας μαζεύνονταν όλοι οι συγγενείς στο σπίτι της νύφης, έχοντας ο καθένας τις ετοιμασίες τους. Ο γαμπρός με τα όργανα και με 2-3 μπράτιμους, πήγαινε και τους έπαιρνε. Στο σπίτι του γαμπρού στρώνονταν πάλι τραπέζια κι έτρωγαν όλοι τα φαγητά κεφάλι του ψητού αρνιού αφήναν σουβλισμένο στη σουβλά και το γύριζαν στο σπίτι της νύφης. Μετά το φαγητό, άρχιζαν τα τραγούδια και το γλεντί κρατούσε μέχρι το σούρουπο.

Την τρίτη το πρωί η μητέρα της νύφης έστειλε πάλι γλυκά και φαγητό, για το πρόγευμα του νέου ζευγαριού. Αυτό γινόταν κάθε πρωί μέχρι το Σάββατο κι είχε ψυχολογικές λόγους. Επειδή η νύφη την εποχή εκείνη, γτροπτόταν ακόμα και να φάει, έστειλε η μάνα της φαγητό μια εβδομάδα συνέχεια, για να τρώει η θυγατέρα της με μεγαλύτερο θάρρος, με τη σκέψη ότι τα φαγητά και τα γλυκίσματα ήταν της μητέρας της. Την Τρίτη η νύφη φορούσε άλλο φορέμα (την πρώτη εβδομάδα μετά το γάμο η νύφη φορούσε κάθε μέρα κι άλλο φορέμα). Το απόγευμα της ίδιας μέρας πήγαιναν οι μπράτιμοι και οι συγγενείς του γαμπρού για να δουν την προίκα, που έφερε η νύφη στο καινούργιο σπιτικό της. Μερικοί μπράτιμοι, που είχαν στη ζωή τους γονείς τους, άνοιγαν την προίκα κι έβαζαν ανάμεσα στα πράγματα κουδούνια κι άλλα παλιά αντικείμενα, για να πειράξουν τη νύφη. Μετά σε μια πολύ εγκάρδια ατμόσφαιρα, γεμάτη κέφι, αστεϊότητα και χόρο, τελείωνε το «δείξιμο» της προίκας.

Το βράδυ της ίδιας μέρας μαζεύνονταν οι μπράτιμοι για να τους φιλέψει ο γαμπρός. Από νωρίς έβαζαν τη νύφη να τους κάνει πίττα και για να την παιδεύουν, της έδιναν «κλώστη» από κλώνια τριανταφυλλιάς με αγκάθια. Και καθώς η τάλαι-

● συνέχεια στη σελ. 7

«ωραία ΣΑΜΑΡΙΝΑ»

Δημνοία κοινωνική, εκπαιδευτική ιστορική και λαογραφική εφημερίδα

Εκδότης - Ιδιοκτήτης
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΣΑΜΑΡΙΝΑΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Αριστέιδου 10-12, 6ος όροφος
Τηλ. 32.42.110
υπεύθυνος σμφ. με το νόμο

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΟΥΧΙΑΣ
(Πρόεδρος του Συνδέσμου)

συντάσσεται
ΑΠΟ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιμέλεια ύλης
ΣΟΦΙΑ ΠΗΒΟΛΟΥ

φωτοστοιχειοθεσία
επιμέλεια-ατελιέ

«Ν. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ»
ΜΑΓΕΡ 11 - ΑΘΗΝΑ (108)

ΤΗΛ. ΚΕΝΤ. 524455-5221792
5225479

εκτύπωση όφισετ
«ΛΙΘΟΓΡΑΦΗ-ΕΠΕ»

ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ 58
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ - ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 5750055
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού δρχ. 200
Εξωτερικού δολ. 10

Εμβάσματα, επιστολές, χειρόγραφα συνεργασιών κλπ. να αποστέλλονται προς τα γραφεία του Συνδέσμου.

Επίτιμο μέλος του Συνδέσμου ο Νίκος Μακρής

Λάρισα 21-9-1983
Αξιότιμον

κ. Νικόλαον Μακρήν, Βιομήχανον Εξωτερικού, Λάμπρου Κατσώνη 7, Λάρισα

Αγαπητέ κ. Μακρή

Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου μας, στη συνεδρίαση της 13-9-1983, αφού έλαβε υπόψη του τη γενναιοδωρή προσφορά Σας, υπέρ των αναγκών του Συνδέσμου αποφάσισε ομόφωνα τα παρακάτω:

1. - Σας ανακήρυξε επίτιμο μέλος του Συνδέσμου.
2. - Προτείνει στην προσεχή γενική συνέλευση των μελών την ανακήρυξή σας ως δωρητή του Συνδέσμου.
3. - Εκφράζει τις θερμές του ευχαριστίες για την έμπρακτη εκδήλωση της αγάπης Σας υπέρ των σκοπών του Συνδέσμου και της ιδιαίτερης πατρίδας μας Σαμαρίνας με την ευχή να βρεθούν μμητές.
4. - Τη δημοσίευση του παρόντος στην Ώρα Σαμαρίνα.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

Ο Πρόεδρος
Στέλλιος Καντάνιας

Ο Γ. Γραμματέας
Γεώργιος Παπαπρίλης

Προσφορές του συμπατριώτη μας Νίκου Μακρή για τη Σαμαρίνα

- 1) Για την εκκλησία Κοίμηση Θεοτόκου (Μεγάλη Παναγιά) το ποσό του ενός 1.000.000.
- 2) Για την ταμεντοστρώση δρόμων Σαμαρίνας, το ποσό των 800.000.
- 3) Για ενίσχυση του εξωραϊστικού Συλλόγου Σαμαρίνας το ποσό των 200.000.
- 4) Για τον εξοπλισμό του Ιατρείου Σαμαρίνας το ποσό των 7.000.000 δρχ. Από αυτά, τα 3.000.000 δρχ. είναι για σύγχρονα όργανα, φάρμακα και εργαλεία. Τα υπόλοιπα 4.000.000 για μηχανήματα ακτίνων Λέιζερ, που θα τοποθετηθούν στο Γενικό Νοσοκομείο Λάρισας 5) Για το χορευτικό Συγκρότημα Σαμαριναίων Λάρισας 200.000.

Ευχαριστήριο

Ο Πρόεδρος, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, και οι χορευτές του Συνδέσμου Σαμαριναίων Λάρισας και Περιχώρων «Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ», θεωρούν καθήκον και από τις στήλες της Ώ.Σ. να εκφράσουν τις θερμές τους ευχαριστίες, προς τον εξαιρετον συμπατριώτην, κ.κ. Νικόλαον Ζήση Μακρήν, Βιομήχανον εξωτερικού, για τη γενναιοδωρή προσφορά του (δωρεά) χιλιάδες δρχ. (200.000) υπέρ των αναγκών του χορευτικού συγκροτήματος.

Τέτοιες πράξεις έμπρακτης αγάπης προς τον ιστορικό μας Σύνδεσμο, αποτελούν αναγνώριση των προσπαθειών μας, για τη διατήρηση, διαίωσιση και προβολή των εθνικών μας παραδόσεων και της Σαμαρίνας και ευχόμεστε να βρεθούν μμητές.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Επιχορηγείται με 50.000 δρχ. το χορευτικό μας συγκρότημα

Το υπουργείο Πολιτισμού μας έστειλε την παρακάτω ανακοίνωση: «Ευχαριστώ σας πληροφορούμε ότι με απόφαση της κ. Υπουργού επιχορηγήθηκαν από την Υπηρεσία μας με το ποσό των πενήντα (50.000) χιλιάδων δρχ. με σκοπό την ενίσχυση του χορευτικού σας συγκροτήματος.

Το ποσό της επιχορήγησης θα εισπράξετε από το Δημόσιο Ταμείο της περιοχής σας και παρακαλούμε να μας ενημερώσετε σχετικά.

Στο τέλος του έτους, πρέπει να μας στείλετε απολογιστικά στοιχεία για τον τρόπο διαθέσεως του παραπάνω ποσού (φωτοαντίγραφα αποδείξεων, τιμολογίων κ.λπ.), τα οποία είναι απαραίτητα για την ενημέρωση του σχετικού φακέλλου και ειδικότερα για τυχόν μελλοντική εξέταση επιχορηγήσεώς σας».

Εσωτερική Διανομή

Με εντολή Υπουργού
Ο Τμηματοάρχης

Ανακοίνωση

Παρακαλούνται όλοι οι φίλοι της «Ώ.Σ.» τις συνδρομές και εισφορές τους να τις στέλνουν ταχυδρομικώς και όχι μέσω τραπεζών στη διεύθυνση Συνδέσμος Σαμαριναίων «Ο Σμόλικας» Αριστέιδου 10-12 105 69 ΑΘΗΝΑ

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΣΑΜΑΡΙΝΑΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η γιορτή στη μνήμη του από Σαμαρίνας νέου οσιομάρτυρα Δημητρίου

Με επιτυχία έγινε και φέτος από τον Σύνδεσμο Σαμαριναίων Θεσ/νίκης, η καθιερωμένη ετήσια, πανηγυρική γιορτή, την πρώτη Κυριακή του Ιούνη στη μνήμη του από Σαμαρίνας Νέου Οσιομάρτυρα ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

Το Σάββατο 4η Ιούνη το απόγευμα έγινε στην εκκλησία της Παναγίας Αχειροποιήτου ο μέγας εσπερινός, την Κυριακή 5η Ιούνη το πρωί στην ίδια εκκλησία, ο όρθρος μετά αρτοκλασίας, και στη συνέχεια πανηγυρική θεία λειτουργία μετά θείου κηρύγματος και η περιφορά μιας δεύτερης εικόνας του Οσιομάρτυρα που έδωσε φέτος για το σκοπό αυτό ο Σύνδεσμος μας στην εκκλησία. Μετά τον εκκλησιασμό έγινε επίσης η καθιερωμένη συνάντηση στο ξενοδοχείο ΟΛΥΜΠΙΑ, όπου ο πρόεδρος του Συνδέσμου μας κ. Μανθός Πολίτης αφού ευχαρίστησε τους παρευρισκόμενους από πλευράς του Διοικητικού Συμβουλίου για την πραγματικά μεγάλη τους συμμετοχή στο γιορταστικό μας διήμερο, ακολούθησαν διάφορες συζητήσεις σχετικά με τον Σύνδεσμο μας και την Σαμαρίνα μας.

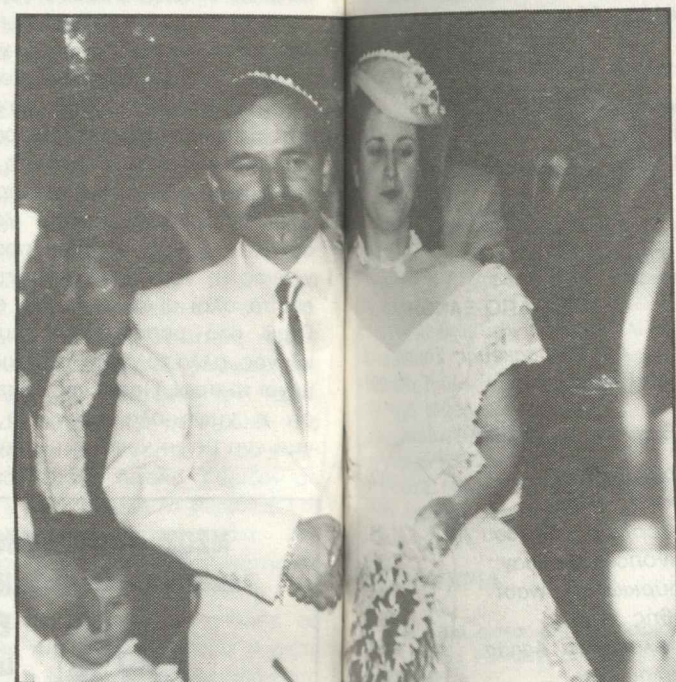
Παραβρέθηκαν εκτός του προέδρου του Συνδέσμου μας, τα μέλη του Διοικ. Συμβουλίου, Γιάννης Κουτληθαδόπουλος, Γιώργος Τσάτσας και Σωτήρης Φώλιας, ο επίτιμος πρόεδρος του Συνδέσμου μας κ. Δημήτρης Καραμίχας, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Σαμαριναίων Κατερίνης κ. Γιώργος Γκριζιώτης, ο κ. Αριστοτέλης Λάλλας μέλος του Διοικ. Συμβουλίου του Συνδέσμου Κατερίνης, ο κ. Μιχάλης Φώλιας μέλος του Διοικ. Συμβουλίου του Συνδέσμου Σαμαριναίων Λαρίσης, ο κ. Μιλτιάδης Παπαθανασίου, τα μέλη του Συνδέσμου μας με τις οικογένειες και πολλούς συγγενείς και φίλους, επίσης παρευρέθηκαν τα μέλη του τμήματος Νέων του Συνδέσμου μας, που στόλισαν και την εικόνα του αγίου.

Αξιέπαινη προσπάθεια

Τα μέλη του τμήματος Νέων του Συνδέσμου Σαμαριναίων Θεσ/νίκης, στην προσπάθειά τους να συμβάλουν στην προβολή της Σαμαρίνας κυκλοφόρησαν μπλουζάκια όλων των μεγεθών όπου στο μπροστινό μέρος γράφεται η λέξη ΣΑΜΑΡΙΝΑ και εικονίζεται η μεγάλη Παναγία με το πεύκο. Παρακαλούνται οι Συμπατριώτες μας που θέλουν να προμηθευτούν μπλουζάκια να τηλεφωνούν στον πρόεδρο του τμήματος Νέων Δημήτρη Κωστόλη τηλέφωνο 031-231830.

Παντρεύτηκε η γεν. γραμματέας του συνδέσμου Σαμαριναίων Θεσ/νίκης

Με τη συμμετοχή του συνόλου των Σαμαριναίων της Θεσσαλονίκης, έγινε το Σάββατο 28 του Μάη και ώρα 8 π.μ. εκδήλωση, ύστερα από την επίσκεψη στην Θεσσαλονίκη οι γάμοι του Γεν. Γραμματέα του Συνδέσμου Σαμαριναίων Θεσ/νίκης, Γιώργου Τσάτσας, με την Μαρίνα Πολίτη, τα μέλη του Διοικ. Συμβουλίου και οι οικογένειες.

Από το γάμο της Γεν. Γραμματέας Σαμαριναίων Θεσ/νίκης Γιάννας Μαλίτσα

στην εκκλησία του Ιωάννου Χρυσόστομου, και του Χρίστου Φώλια (γιός του μεγαλοεπιχειρηματία κ. Σωτήρη Φώλια) μετά της Τούλας Βαγιανού στην εκκλησία της Μητρόπολης. Επίσης παντρεύτηκαν ο Ηλίας Δότσας με την Φωτεινή Σολωμού στις 15-5-83 στην εκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής Λαρίσης. Και Αλέκος Μωραΐτης με την Μαρία Τσάτση στις 15-5-83 στην εκκλησία της Αγ. Χαράλαμπος Θεσ/νίκης.

Σ' όλα τα ανωτέρω καινούργια αντρώγυα το Διοικ. Συμβούλιο του Συνδέσμου Σαμαριναίων Θεσ/νίκης, χεται κάθε ευτυχία.

Εκδρομές στην Σαμαρίνα

Για να εξυπηρετηθούν όσο γίνεται καλύτερα τα μέλη του Συνδέσμου Σαμαριναίων Θεσ/νίκης, αλλά και για τον εξοπλισμό των Συμπατριωτών μας μέσων, ο Σύνδεσμος μας είχε εκπροσωπηθεί στην Ομοσπονδία από τον εξορίστο Συμπατριώτη μας μέλος του Συνδέσμου μας γιατρό κ. Νίκο Αντιπροσωπεία αποτελούμενη από τον πρόεδρο του Συνδέσμου Θεσσαλονίκης Μανθό Πολίτη, τα μέλη του Διοικ. Συμβουλίου, Γιάννη Κουτληθαδόπουλο

Εκδρομή στην Αγία Παρασκευή Κοζάνης

Ο Σύνδεσμος Σαμαριναίων Θεσσαλονίκης ανταποκρινόμενος στην πρόσκληση του Συνδέσμου Κοζάνης για πανασαμρινιώτικη συνάντηση στις 12-6-83, πραγματοποίησε εκδρομή στην Αγία Παρασκευή Κοζάνης. Μετά από ευχάριστη διαδρομή οι εκδρομείς της Θεσσαλονίκης, πέρασαν μία πολύ καλή μέρα χάρη στην προετοιμασία και το μεγάλο ενδιαφέρον του Συνδέσμου Σαμαριναίων Κοζάνης και την άψογη εμφάνιση του διακεκριμένου χορευτικού Συγκροτήματος Λαρίσης, ενώ παράλληλα συναντήθηκαν με πολλούς συγγενείς και συμπατριώτες από όλα τα μέρη της Ελλάδας.

Ο Σύνδεσμος Σαμαριναίων Θεσ/νίκης συγχαίρει τον πρόεδρο του Συνδέσμου Κοζάνης κ. Ξενοφώντα Καφάση, τον Γεν. Γραμματέα κ. Δημ. Μανδραβέλη, όλα τα μέλη του Διοικ. Συμβουλίου του Συνδέσμου Κοζάνης, και γενικά όλους εργάστηκαν για την επιτυχία της συνάντησης.

Εγκαίνεια καταστήματος

Ο Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Σαμαριναίων Θεσσαλονίκης Γιάννης Παπαγιαννίδης (Κοχλάκας) ιδιοκτήτης - Διευθυντής των καταστημάτων Α.Π. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΙΔΗΣ από το 1945, άνοιξε και νέο κατάστημα ειδών εξοχής - Σπόρ - Θαλάσσης κ.λπ., επί της Αγίας Παρασκευής 30 Μενεμένη. Τα εγκαίνια που έγιναν στις 27-4-83 τίμησαν ο πρόεδρος του Συνδέσμου Σαμαριναίων Θεσ/νίκης κ. Μανθός Πολίτης και πολλοί προσκεκλημένοι συμπατριώτες μας.

Ανακοίνωση

Το Διοικ. Συμβούλιο του Συνδέσμου Σαμαριναίων Θεσσαλονίκης, παρακαλεί τα μέλη του που θέλουν να στείλουν στην «ΏΡΑΙΑ ΣΑΜΑΡΙΝΑ», συνδρομές, εισφορές, αρχικές εγγραφές, τυχόν αλλαγές διευθύνσεων, ή να δημοσιεύσουν μικρές αγγελίες, κοινωνικά γεγονότα, και σιδηροποτέ άλλο, να τηλεφωνούν:

- α) στον πρόεδρο του Συνδέσμου μας Μανθό Πολίτη τηλ. 761687
- β) στον Αντιπρόεδρο Γιάννη Παπαγιαννίδη τηλ. 760243 και
- γ) στην Γενική Γραμματέα Γιάννα Μαλίτσα τηλ. 207812 για καλύτερη και συντομότερη εξυπηρέτηση.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

«Είμαι βλάχος»

Είμαι γέννημα θρέμμα, ενός λαού ανυπότακτου, γραφικού, ζεστού, φιλόξενου, του βλάχικου. Ο παππούς μου - οι παππούδες μου - θεριά ανήμερα, είναι φίλοι μπειστικοί των αετών του Σμόλικα, παιδιά των κορυφών, αδελφία των «Ιλαπιδών» του. Η φουστάνελλα τους, άσπρη - κυματιστή βαρύτιμη κληρονομιά για μένα. Τα κουκάκια της γιαγιάς μου, είναι το πολυτιμότερο κειμήλιο της ψυχής μου, της ζωής μου ολάκερης. Είμαι ΒΛΑΧΟΣ!!!

Χωριό μου είναι όλα τα βλαχοχώρια της Πίνδου, όλα έχουν την ίδια ψυχή, τον ίδιο παλμό της καρδιάς, που χτυπά δυνατά «ντάκ» - «ντούκ». Όπως ακούγεται το κάρφωμα του πεταλωτή στο περήφανο «αρθανίτικο» ατλ. Αυτή είναι η γενιά μου.

Γενιά αναστημένη στα απάτητα μονοπάτια, του «Μπουγτάνου» στα καθάρια και παρθένα νερά της «Βαλια-κ-ρνας», γενιά περήφανη, σκαλισμένη στις απλησίαστες οξυές του «Γκρέκου». Η ψυχή μου, φτερουγίζει στα κοπάδια του απόκρημνου «Βυθού», ενώ η καρδιά μου σαν φλογέρα κελαηδάει στου «Γκουργκούλιου» την πέτρινη κορφή. Πόσο πεθύμησα Παναγία μου να πω νερό από κεί «Α' απα ασιό σπιντζουράτα» ή «Λα σιάπλισιό-πουτι».

Κι όμως είμαι ακόμη στον κάμπο. Πόσο ασηκωτή αλήθεια, μου φαίνεται η ξερή ηλιοκαμένη αυτή επιφάνεια! Νερό από το ψυγείο! Και να σκεφτείς, ότι κεί πάνω, ή κρουστική θύση του «Σκακλάρη» τρέχει κελαδόντας, χειμώνα - καλοκαίρι παγωμένη.

Ακού-ακού! Το θρόισμα της πυκνής ρέουσας, το βομπίτο του πεύκου και του ρόμπουλου, απ' το Σμόλικα, φτάνει ως εδώ κάτω, καταδέχεται σε παίρνει και σένα μαζί του και δε πάει πλανιασμένο στη γλυκιά αυτή αιθέρια πνοή της «Μοσάς» της περήφανης την κορυφή, κεί που μόνο οι αετοί φωλιάζουν.

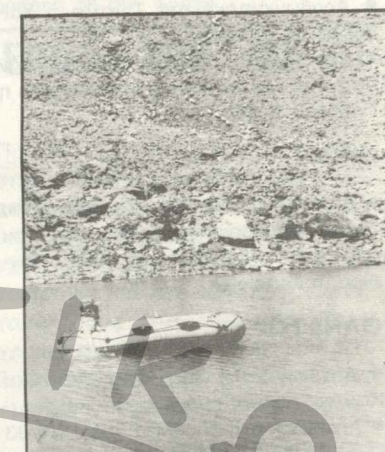
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Σύνδεσμος Σαμαριναίων Λαρίσης και Περιχώρων «Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ» ΠΡΟΣΚΑΛΕΙ

Νέους και νέες από τη Σαμαρίνα να λάβουν μέρος στις πρόβες του χορευτικού του συγκροτήματος για εκμάθηση και προβολή των παραδοσιακών χορών.

Οι πρόβες γίνονται κάθε Πέμπτη και ώρα 7.30 μ.μ. στα γραφεία του Συνδέσμου, οδός ΔΕΥΚΑΛΙΩΝΟΣ 7, πίσω από την Τράπεζα Κρήτης. Δηλώσεις συμμετοχής κάθε Τρίτη και Πέμπτη απόγευμα ώρα 7.30-9.30 μ.μ. τηλ. 253-701.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

«Αγαπώ κ. Νίκζα
Στην εφ. «Ώρ. Σαμαρίνα» Μάιος-Ιούνιος 83 γράφετε σχετικά για τη Δρακολίμνη ότι αυτή δεν εξερευνηθηκε μέχρι τώρα κ.λπ.

Σας πληροφορώ ότι στις 26 Αυγούστου του '77 είμαι ο πρώτος που την εξερεύνησα με λαστιχένια βάρκα όπως φαίνεται στην φωτογραφία που σας εσωκλείω.

Εχω δημοσιεύσει τότε τις μετρήσεις και παρατηρήσεις μου σε διάφορες εφημερίδες και εφημερ. «ΣΑΜΑΡΙΝΑ» Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου '77».

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Η Πατρα σύζυγος Ηλία Μπέη από τη Λαμία, το γένος Παπούλια, γέννησε αγοράκι.
- Η κ. Αθηνά σύζυγος του Αντιπροέδρου του Συνδέσμου Σαμαριναίων Θεσσαλονίκης κ. Γιάννη Παπαγιαννίδη, γέννησε αγόρι στις 19-5-83.

ΒΑΦΤΙΣΕΙΣ

- Ο Γιάννης Στέλιος Καντώνια βάπτισε στη γραφική εκκλησία του Αγίου Κοσμά στη Σαμαρίνα, το αγοράκι του Δημάκη και της Χρυσάνθης Τζήμα και χάρισε το όνομα Γιάννης.
- Ο Βασίλειος Δημ. Πακάς βάπτισε στην εκκλησία Αγίας Παρασκευής Κλεινοβού το γιού του Σοφοκλή και της Ελένης Πακά και χάρισε το όνομα Βασίλης.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

- Την 1-9-83 αρραβωνιάστηκαν στο Πουρνάρι Συκουρίου ο Θωμάς Ζιάγκας από τον Αμπελιώνα και η Όλγα Γερασακή (Δημιολίου) από το Πουρνάρι.
- Αρραβωνιάστηκαν ο Βασίλειος Δ. Γραβάνης και η Βαγγελίτσα Αλκ. Μπελιμέζα στις 8/9/83.
- Αρραβωνιάστηκε στα Τρίκαλα η Χαϊδούλα Μ. Κοπάνου.
- Στις 17/9/83 αρραβωνιάστηκαν στην Αθήνα ο Κουτσογιάννης Κων/νος και η Πηλοπού Σοφία.

ΓΑΜΟΙ

- Στις 4/9/83 στον Άγιο Γεώργιο Νέου Περιβολίου Λαρίσας, έγιναν οι γαμοί του Δημ. Ευαγ. Απρίλη και της Βίκυς Κων/νου Τσιουτσιού.

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Απεβίωσε στη Θήβα στις 12/8/83 ο Κων/νος Πιτυρινόπουλος.
- Απεβίωσε στη Σαμαρίνα στις 18/9/83

- ο Ιωάν. (Νιάκος) Τζήμας ετών 86.
- Απεβίωσε στη Λαμία τον Σεπτέμβριο ο δημοσιογράφος Κώστας Περαιβός ετών 84.
- Απεβίωσε στη Λαμία στις 18/9/83 ο Μιχαήλ - Πουλτάκης ετών 72.
- Απεβίωσε στα Γρεβενά ο Λογοτεχνής Κων. Μπίρκας.
- Απεβίωσε στα Γρεβενά η Βαία Κοπάνου ετών 75

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

- Έγινε στον Αγ. Χαράλαμπε Λαρίσας στις 3/9/83 το τριετές μνημόσυνο του Θανάση Τεκερλέκη.
- Έγινε στον Αγ. Νικόλαο Λαρίσας στις 11/9/83 το 40ήμερο μνημόσυνο του Αποστ. Πρισκοματίη.

ΔΩΡΕΕΣ

- Ο Γεώργιος Κωνσταντίνου από τη Λαμία κατέθεσε στο εκεί υποκ/μα της Ε.Τ.Ε. και υπέρ της Αγ. Παρασκευής Σαμαρίνας 300 δρχ.
- **Σημειώσεις** Ο λογ/σμός του Μοναστηρίου Αγ. Παρασκευής στο Υπ/μα της Ε.Τ.Ε. Γρεβενών είναι ο υπ' αριθμόν 558071 βιβλ. καταθ.
- Ο Γεωρ. Τσούρης από τη Λαμία κατέθεσε στην Εραρική Επιτροπή της Εκκλησίας Αγίου Χαράλαμπος Λαρίσας και υπέρ της εκκλησίας Αγίας Παρασκευής Πέρα - Μαχαλά Λαρίσης για την πλακοστρώση της 1.000 δρχ.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

- Το Διοικητικό Συμβούλιο και τα παιδιά του χορευτικού συγκροτήματος του Συνδέσμου Σαμαριναίων Λαρίσης και Περιχώρων «Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ» εκφράζουν θερμά συγχαρητήρια και ευχονται καλή προοδ. στη Μαίρη Τακή Μαυροδήμου, εκλεκτό μέλος του χορευτικού μας συγκροτήματος, που επέτυχε στις εισαγωγικές εξετάσεις της σχολής νηπιαγωγών Θεσσαλονίκης.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΘΗΒΑ	Καντώνια Ελενη	500
Παπακωνσταντίνου Αθ.	Τσιόρας Βασίλ.	500
Πιτυρινόπουλος Αδάμ	Αγοράστης Βασίλ.	500
	Πήβολος Μιχ.	200
	Κυπριτζής Χρ.	500
	Κουστούλης Αδάμος	500
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ		
Καραθανάσης Αθαν.		200
Σακελαρίου Σωτ.		200
Παπαγιαννίδη Αθ.		250
Μαλίτσας Τάσος		500
Μπέσιος Νικ.		500
Καμελιδής Αβραάμ		200
Ομοσπονδία Δυτικομακεδονικών σωματείων Θεσ/νίκης		200
Γιανιώτης Μελάς		200
Πιτένης Γεωρ.		1000
Τασσιά Αικ.		1000
Τασσιάς Νικ.		300
Ρότσιος Παν.		1000
Νασίκα Ιφιγ.		200
Κισκίνη Ζησ.		200
ΦΑΛΑΝΗ		
Γκαλμπογκίνης Ιωάν.		500
ΜΑΚΡΥΧΩΡΙ		
Λιούπας Γ. Μιχαήλ		200
ΤΡΙΚΑΛΑ		
Λάλλας Μιχ.		200
ΓΡΕΒΕΝΑ		
Σιαμπάνη-Παπακ/νου Δημήτρα		200
Μανάκα - Σαμαρά Κούλα		200

ΚΟΖΑΝΗ			ΞΑΝΘΗ		
Πιτένη Ι. Μαρίκα	200		Γ. Πάλλας	500	
Αρότσιος Βασ.	200				
ΙΩΑΝΝΙΝΑ			ΔΩΡΕΑ ΑΠΟ ΞΑΝΘΗ		
Γκοθόστη Μελομένη	500		Υπέρ Αγ. Παρασκευής Σαμαρ.	1.000	
ΦΑΡΣΑΛΑ			ΑΘΗΝΑ		
Παγίτσας Νικ.	500		Πισμύχος Χαρ.	500	
			Βράκας Αθαν.	600	
ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ			Κατερίνου - Ρότσου Αικ.	300	
Καρασίμος Δημ.	300		Θανοπούλου Ευαγ.	200	
			Φουρκιώτης Αναστ.	1000	
ΛΑΡΙΣΑ			Βαθής Παναγ.	200	
Χασιώτης Ευαγ.	300		Μπαλακώστα Ασπασ.	200	
Πλίτσας Εμάν.	500		Στύλας Νικ.	1.000	
Τσούρη Ζωή	200		Βασίλ. Χρ. Θεοδωράκη	500	
Καντώνιας Στελ.	500		(εις μνήμη των αδελφών της Θανάσης και Κώστα)		

Δωρεές για τις εκκλησίες του χωριού

1. Θεόδωρος Λίτσιος χωροφύλακας, Βλαχογιάννη, Δρχ. 3.000 για τον Αι-Λιά.
2. Μιλτιάδης Κων/νου Τέγος-Κωνσταντίνου, Θεσ/νίκη, Δρχ. 15.000 εις μνήμη του πατέρα του Κωνσταντίνου για την Μεγάλη Παναγία.
3. Ανώνυμος, Άργος Ορεστικό, Δρχ. 15.000 για την αγορά επιταφίου.
4. Κων/νος Χασιώτης, Θεσ/νίκη, Δρχ. 2.000 για την Μεγάλη Παναγία.
5. Καλλιόπη Ζώτου, Θεσ/νίκη, Δρχ. 1.000 για την Μεγάλη Παναγία.
6. Κυρία Λιδαντοπούλου, Θεσ/νίκη, Δρχ. 500 για την Μεγάλη Παναγία.
7. Βασίλειος Ταμανάκιος, Τρίκαλα, 2.000 για τον Αι-Λιά.
8. κ. Γκαβοτζήμας, Δρχ. 2.000 για την Μεγ. Παναγία.
9. Στεργιανή Ι. Τέγος, Θεσ/νίκη, Δρχ. 10.000 για την Μεγ. Παναγία.
10. Αναστασία Ν. Κρανιά, Άργος Ορεστικό, 2.000 για την Μεγ.

- Παναγία.
11. Ελευθέριος Β. Ντριγκόγιας, Λαμία, Δρχ. 50.000 για την Μεγ. Παναγία.
12. Γεώργιος Μιλτ. Παπαπρίλης, Λαμία, Δρχ. 3000 για την Μεγ. Παναγία.
13. Δημήτριος Ι. Καρασίμος, Καλαμπάκα, Δρχ. 5000 για την Μεγ. Παναγία.
14. Γεώργιος Ι. Τζήμας, Σαμαρίνα, Δρχ. 1.000 για την Μεγ. Παναγία.
15. Στέλλα Δημ. Μακρή, Γιάννινα, Δρχ. 1000 για την Μεγ. Παναγία.
16. Ανδρέας Ματθ. Μπισσάκης, Σαμαρίνα, Δρχ. 1000 για την Μεγ. Παναγία.
17. Γεώργιος Μιχ. Λυγούρας, Σαμαρίνα, Δρχ. 4000 για την Μεγ. Παναγία.
18. Νικόλαος Μιχ. Μπραζιτικός, Σαμαρίνα, Δρχ. 1000 για την Μεγ. Παναγία.
19. Αθηνά Δημ. Λέντζη, Γιάννινα, Δρχ. 1000 για την Μεγ. Παναγία.

- για.
 20. Ιωάννης Π. Λάλλας, Σαμαρίνα, Δρχ. 1000 για την Μεγ. Παναγία.
 21. Σωτήριος Μάνης, Τρίκαλα, Δρχ. 1000 για την Μεγ. Παναγία.
- Η εκκλησιαστική επιτροπή ευχαριστεί θερμά τους παραπάνω δωρητές.

Για το Μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής

1. Φανή Ι. Καλμπογκίνη, Τρίκαλα, Δρχ. 3000 για την μνήμη του συζύγου της Ιωάννη.
2. Αναστάσιος Καλμπαγκίνης, Τρίκαλα, Δρχ. 1000.
3. Βασίλειος Δημ. Γραβάνης, Γρεβενά, Δρχ. 3.000.
4. Ξένη Παπαπολύζου, Αθήνα, Δρχ. 1000.
5. Ερασμία Τσιρογιάννη, Αθήνα, Δρχ. 600.

6. Νικόλαος Χρ. Χατζής, Σαμαρίνα, Δρχ. 2000.
 7. Παναγιώτης Δοντάς, Θεσ/νίκη, Δρχ. 5000.
 8. Στέλλα Τσαματσούλη, Ελασσόνα, Δρχ. 1000.
 9. Σοφία Λυγούρα, Τύρναβος, Δρχ. 1000.
 10. Κατίνα Τσαματσούλη, Κοζάνη, Δρχ. 1000.
- Το εκκλησιαστικό συμβούλιο της Ιεράς Μονής, ευχαριστεί θερμά τους παραπάνω δωρητές.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Η κ. Αλεξάνδρα Κοπάνου έδωσε 1.000 δρχ. στο Σύνδεσμο Σαμαριναίων Θεσσαλονίκης στη μνήμη των γονέων της Δημητρίου και Βασιλίας Κοπάνου.

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Επιτυχόντες Σαμαριναία σε Ανώτατες Σχολές

- Η Ζωή Κων. Θεοχάρη από Αθήνα πέτυχε στην Παιδαγ. Ακαδ. Αλεξ/πολης.
- Η Μαρία Δημ. Μαυροδήμου από τη Λαμία πέτυχε στην σχολή Νηπιαγωγών Θεσ/νίκης.
- Ο Μιχ. Ιωάν. Γκαλμπογκίνης από τη Φαλάνη πέτυχε στην Γυμναστική Ακαδημία Θεσ/νίκης.
- Η Κικανούλη Αλεξάνδρα του Δημ. από τη Φαλάνη πέτυχε στην Ανωτάτη Εμπορική Σχολή Θεσ/νίκης.
- Ο Κουκούλης Δημ. του Γεωρ. από τη Φαλάνη πέτυχε στη Πολ. Επιστήμ. Δημ. - Διοικ. Αθήνας.
- Η Μαντέλα Γαβριέλλου του Αθ. πέτυχε στη Θεολογία Θεσ/νίκης.
- Η Φανή Μόκια από Λαμία πέτυχε στην Γυμναστική Ακαδ. Αθηνών.
- Η Στέλλα Ζ. Γιώτσα στη Νομική Αθήνων.

- Η Φανή Μόκια συγχαίρει την εγγονή της, Φανούλα που πέτυχε στην Γυμν. Ακαδ. Αθην.
- Η οικογ. Αποστόλου Γκιμα συγχαίρει την Φανή Μόκια που πέτυχε στην Γυμν. Ακαδ. Αθ.
- Στους επιτυχόντες
- Στέλλα Ζ. Γιώτσα, Νομική Αθηνών
- Θεοδ. Μ. Κασκίτη (εκ μητρός Πισμύχου) Αρχιτεκτονική Θεσ/νίκης
- Σοφία Γ. Πισμύχου Μαθηματική Ηρακλείου

Καλή Σταδιοδρομία
Ζήσης Γιώτσα - Χαρ. Πισμύχος.

- Στην Τατιάνα Κ. Τζιομάκη (εκ γιαγιάς Πουχία) που πέρασε στην Φυσική στο Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης και στον Μιχαήλ Ι. Γκαλμπογκίνη (εκ μητρός Κακαβίτση) που πέρασε στην Γυμναστική Ακαδημία Θεσ/νίκης τους ευχόμαστε θερμά συγχαρητήρια.

Αδελφοί Πουχία

ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΟΥ

Συνεχίζοντας την προσφορά της στον εκπαιδευτικό και μορφωτικό τομέα, η Μακεδονική Φιλεκαπαιδευτική Αδελφότητα, πραγματοποίησε στις 4-4-83 στην Αίθουσα της εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών Θεσσαλονίκης, ωραία εκδήλωση, με ομιλία από την κ. Αθην. Τζινίκου - Κακούλη με θέμα «Κοσμάς ο Αιτωλός», και απονομή αργυρών βραβείων σε αριστούχους μαθητές και αθλητές. Μεταξύ των βραβευθέντων αριστούχων μαθητών ήταν και ο Δημήτρης Βακουφάρης, που είναι μέλος του τμήματος Νέων, του Συνδέσμου Σαμαριναίων Θεσ/νίκης.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

- Η Χαϊδού Στεφ. Νάτση από τη Λαμία πήρε το πτυχίο Γαλλικής Φιλολογίας. Συγχαρητήρια.
- Η Ζωή Ξεν. Τσούρη συγχαίρει την εγγονή της Ζωή Κων. Θεοχάρη που πέτυχε στην Παιδαγωγική Ακαδημία Αλεξ/πολης.
- Ο Γιώργος και η Ελπινίκη Μόκια ευχονται καλή προοδ. στην κόρη τους Φανούλα, που πέτυχε στην Γυμν. Ακαδ. Αθ.

παράκληση

Παρακαλούνται οι συμπατριώτες συνδρόμητες της «Ω.Σ.» στην αλλαγή διεύθυνση να το γνωστοποιούν εγκαίρως στην εφημερίδα μας για να συνεχίζεται κανονικά η αποστολή της.

HOTEL EL GRECO

Έάν οι δουλειές ή ή ψυχαγωγία σας έφεραν στην 'Αθήνα και έχετε προβλήματα διαμονής ή και μοναξιάς, δά θρήτε πάντα με φιλική φιλοξενία για να περάσετε μία βραδυά με φίλους και πατριώτες Σαμαρινάους.

Τό EL GRECO στην 'Αθήνα στην οδό 'Αθηνάς 65 (Ομόνοια) είναι περισσότερο χώρος συνάντησης Σαμαριναίων φίλων και γνωστών, άφου Σαμαρινάτος είναι ό Διευθυντής και έπιχειρηματίας του Ξενοδοχείου και τό Σαμαρινιώτικο κύκλο και περιβάλλον έχει δημιουργήσει στην καρδιά της 'Αθήνας.

ΝΙΚΟΣ ΛΑΖ. ΑΠΡΙΛΗΣ

ΑΘΗΝΑΣ 65 (112) - ΑΘΗΝΑΙ
ΤΗΛ. (01) 3244553-7 • ΤΕΛΕΞ 219682 APRIL GR

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Δυό θλιβερά μηνύματα

Δυό θλιβερά μηνύματα μέσα σε λίγες μόνο ημέρες, ήρθαν. Στην Ελασσόνα πέθαναν δυό καλοί οικογενειάρχαι, καλοί άνθρωποι, και πατριώτες.

Ο Γιάννης Μουράρος, και ο Γιάννης Στιμονιάρης.

Ο χαμός και των δυό συμπατριωτών μας, λύπησε πολύ την κοινωνία της Ελασσόνας, και φόρεσε στα μαύρα πολλές οικογένειες Σαμαριναίων.

Και οι δυό εκλιπόντες, ήταν εργατικοί, φιλοπρόοδοι, και φίλοι της ειρήνης και της καλής καρδιάς. Ξεκινούσαν στη δουλειά με το γέλιο και το τραγούδι, τους άρεσε που και που με συντροφία να τσουγκρίζουν ποτήρι και ποτέ μα ποτέ με κανένα δεν μάλωνα, και ούτε χαλούσαν χατήρι. Με τα χέρια γεμάτα γυρνούσαν στα σπίτια τους πούχανε πάρει από χρόνια συνήθεια.

Φροντίδα κι αγάπη δείχναν για τα παιδιά τους, γιατία διναν το είναι τους, και την καρδιά τους.

Τα σπίτια τους ζεστά, και φιλόξενα κρατούσαν και στις γιορτές, καναν χορούς και βλαχοτραγουδούσαν. Κι οι δυό τους ήταν φίλοι, και είχαν σχεδόν τα ίδια χρόνια, μα πρώμα άφησαν τη ζωή, σαν

τα σκιαγμένα χελιδόνια. Ώρα καλή, να πάνε, καλά πολλά να βρουνε. Πάντα θα τους θυμόμαστε ώπου ν' ανταμωθούμε, το χόμα νάν' ανάλαφρο κι άσπρα ν' ανθίσουν κρίνα, ήταν κι οι δυό βλαχοπούλα, παιδιά απ' την Σαμαρίνα. Γλυκιά να βρουν παρηγοριά, την πίκρα να περάσουν. Καλή προμήθεια στα παιδιά, και τους γονείς να μοιάσουν.

Θ.Ν.

Ο Σαμαρινέος

Θυροτραγουδιστής

Εγκαίνια Καταστημάτων

- Την 10/10/83 στις 8.30 έγιναν τα εγκαίνια του καταστήματος Γουναρικών «Γκαράνη», στην οδό Ξηρομέρου 12, Αμπελοκήποι. Στον νέο κατ/μα ο Γεωργ. Τσουλιάρης ευχεται καλές δουλειές.
- Την 1/9/83 ημέρα Πέμπτη και ώρα 8 μ.μ. έγιναν τα εγκαίνια του κρεοπωλείου του Λεωνίδα Στεργ. Τσιτάτα στην οδό Δαβακή 38 (Ακ. Σαράϊ).

«ΘΥΜΗΤΙΚΑ» ΑΠ' ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ '20-30

- συνέχεια από τη σελ. 6

πήρε με το πάσσο του τη θέση του μπροστάρη όλου του χωριού στους ετήσιους χορούς της «Μπουμπιάνας», στη θέση των άλλοτε πρώτων του χορού του χωριού, τον Σασιαμούτη και Πλιάτσικα.

Έδωσα εδώ μία μικρή «γεύση» της παλιάς «βλάχικης ζωής», με τους ιδιαίτερους τύπους της και τα γραφικά έθιμα της Αβδέλας, που παρόμοια ήταν και των άλλων χωριών Σμίκης, Περιβόλι και Σαμαρίνας. Ασφαλώς οι σημερινοί κάτοικοι της

Πίνδου θα θυμούνται ιδιαίτερα στους θερινούς αυτούς μήνες, στα αναμνησμένα σήμερα αληκικά χωριά τους, τους παλιούς συγχωριανούς πατεράδες τους, με τα άσπρα τσιπουνία και την αξεχάστη γαλαντομία τους στα αξεχάστα παλιά χρόνια της πατρίδας τους. Τούτο το λιτό «γραπτό» μου κι ας είναι μία «μνήμη» στην ωραία μνήμη τους.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΙΡΚΑΣ

(της Εταιρίας Ελλ. Λογοτεχνών)

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ

- συνέχεια από τη σελ. 3

πάρη νύφη προσπαθούσε να ανοίξει τα φύλλα για πίττα, έμπαιναν τα αγκάθια στα χέρια της. Μετά από λίγο της έπαιρναν τον αγκάθωτο κλώστη και άφηναν τη νύφη ήσυχη να κάνει τη δουλειά της.

Όταν ήταν όλα ετοιμα, στρώνονταν τα τραπέζια και έρχονταν στο φαγοπότι. Έπειτα τραγουδούσαν διάφορα τραγούδια τραπέζιού. Σαν έτρωγαν έβαζαν τη νύφη να τραγουδήσει για τον καθενα κι ένα τραγούδι, για να χορεύει. Το γλέντι και ο χορός συνεχιζόταν μέχρι τα μεσάνυχτα κι ακόμα πέρα. Την Τετάρτη το μεσημέρι, οι γονείς της νύφης έκαναν τραπέζι στο νουνό, στο γαμπρό και στους γονείς του, στους μπρατίμους και στους πιο στενούς συγγενείς. Η νύφη φορούσε το μαύρο επίσημο φόρεμά της κι ο γαμπρός τα γαμπριάτικα ρούχα του. Το απόγευμα της ίδιας μέρας τελείωνε ουσιαστικά ο γάμος. Τις άλλες μέ-

ρες, μέχρι την Κυριακή, ή και όλη την επόμενη εβδομάδα, οι στενότεροι συγγενείς (παντρεμένα αδέρφια, πρώτα ξαδέρφια κ.λπ.) έκαναν τραπέζι στο νέο ζευγάρι.

Την πρώτη Κυριακή, μετά τα στέφανα, μαζεύονταν στο σπίτι του γαμπρού οι μπράτιμοι και οι συγγενείς και πήγαιναν τη νύφη στην Εκκλησία. Έτσι λοιπόν τελείωνε ο γάμος που ήταν πραγματικά μία ολοκληρωθείσα διαδικασία και απαγόρευε χρόνο και κόπο. Σήμερα μόνο λίγα από όλα αυτά τα έθιμα τηρούνται διότι δεν υπάρχει τόσος χρόνος να γίνουν όλα αυτά. Μόνο αν ο γάμος γίνεται στη Σαμαρίνα το καλοκαίρι τότε αν όχι όλα, τα περισσότερα έθιμα εφαρμόζονται. Αλλά όμως όσο παίρνουν τα χρόνια η γραφικότητα αυτή του βλάχικου γάμου εξαφανίζεται και καταντά αυτός μια «ξερή» τελετή.

(Συνεχίζεται στο επόμενο)

Έθιμα του βλάχικου γάμου

Γράφει ο
ΑΧΙΛ. ΓΚΡΙΖΙΩΤΗΣ

Στο προηγούμενο σημειώμά μου, έγραψα για την «πατινάδα» - μια πτυχή, ένα έθιμο, του γάμου.

Γίνεται το πρωί της Δευτέρας και πηγαίνουν την νύφη με όργανα και όλη την ακολουθία των συγγενών με κάθε επισημότητα, για να μάθη το δρόμο της βρύσης και να φέρη νερό, να δροσίσει τα πεθερικά της.

Τελειώνει λοιπόν αυτό το έθιμο, όπως ήδη γράψαμε, με πρόγευμα, που τρών όλοι μαζί, το πιλάφι και τα γλυκίσματα που φέρνει η μάννα της νύφης.

Το δειλινό της ίδιας μέρας, ξετυλίγεται μια άλλη πτυχή του βλάχικου γάμου. Είναι ένα έθιμο που το λένε «Μπουμγάλα».

Καταφτάνουν άντρες και γυναίκες από το συγγενολόι της νύφης με κάνιστρα γεμάτα φρούτα, ψημένα και μαγειρεμένα φαγητά.

Την ίδια ώρα έρχονται οι καλεσμένοι του κουμπάρου.

Και οι συγγενείς του γαμπρού.

Όλοι φτάνουν χαρούμενοι και τραγουδούν:

«Καλησπέρα σας μωρ' συμπεθέροι πουν' η νύφη σας, πουν' το κορίτσι μας». - Και οι συγγενείς του γαμπρού απαντούν τραγουδώντας:

«Πάισε για νερό, μωρ' συμπεθέροι, μεσ' στο γκιούλ μπαχτσέ με τα τριαντάφυλλα».

Έπειτα κάθονται όλοι στη μεγάλη σάλα ή στην μεγάλη αυλή.

Η μάννα της νύφης κρατά μιά μεγάλη «φτάζιμη» κουλούρα. Φτάνει και η μάννα του γαμπρού με μιά κανάτα βούτυρο και η κυρά-Κουμπάρα μ' ένα βάζο γεμάτο ζάχαρη και κανέλα. Οι τρεις γυναίκες φιλιούνται και λένε ευχές για την ευτυχία των νεονύμφων. Παραδίνουν τη κουλούρα, το βούτυρο και τη ζάχαρη στις μπρατίμιες για να παρασκευάσουν την Μπουμγάλα.

Τρίβουν την φτάζιμη κουλούρα, ζεσταίνουν το βούτυρο και ρίχνουν την ψύχα μέσα και σαν ροδίσει, πασπαλίζουν την

ζάχαρη και την κανέλα και γεμίζουν τις πιατέλες.

Όπου να γίνει η Μπουμγάλα, οι συμπεθέροι τραγουδούν και πίνουν και λεν πράγματα χαρούμενα για το γαμπρό και τη νύφη.

Υστερα στρώνονται τα τραπέζια, που θαμπώνουν το μάτι από την ποικιλία, την ποιότητα και τις μυρουδιές!

Πρώτα σερβίρουν την Μπουμγάλα που είναι το γλυκό της αγάπης, της ομόνοιας, και της ευτυχίας και εν συνεχεία καταβροχθίζουν κάθε νοστιμιά και ποικιλία. Σαν χορτάσουν όλοι, τραγουδούν επαινετικά τραγούδια:

«Τούτα τα όμορφα τραπέζια όλο ίτσια και λιλίτσια και στη μέση κυπαρίσσια.

Φύσηξε Βορής κι αγέρας κι έπεσαν τα φύλα μέσα πάρε νύφη το φουκάλι, για να συγυρίσης».

- Άλλο τραγούδι που λεν στην Μπουμγάλα είναι:

Μέσα σε τούτον τον ούντα σε τούτο το τραπέζι τρεις μαυρομάτες μας κερνούν και τρεις χρυσές κοπέλες

η μιά γυρνά με το γυαλί

κι η άλλη με την κούπα

κι η τρίτη η μικρότερη με μαστραπά ασημένια.

Ο κουμπάρος αξιώνει τραγουδι απ' τον γαμπρό και τη νύφη. Και σαν χορτάσουν τραγουδία του τραπεζιού, στήνουν εφτάδιπλο χορό στην αυλή, με τραγούδια ή με όργανα ώπου να νυχτώσει.

Έτσι τελειώνει και το έθιμο της Μπουμγάλας που συμβολίζει το θεμέλιωμα της συγγένειας και της γνωριμίας να κάνουν καινούργια συνοικέσια και καμαρωτές κουμπαριές.

Μετά την Μπουμγάλα, οι μπρατίμοι, πάνε τη νύφη στο γαμπρό για να πλαγιάσει στο καλοστρωμένο κρεβάτι με άσπρα σεντόνια και πλουμιστές φλοκάτες. Τα μπρατίμια πέρνουν «εξαγορά» απ' το γαμπρό και του παραδίνουν τη νύφη και τους εύχονται ζωή ανθόσπαρτη και με ωραίους απογόνους.

ΕΛΑΣΣΟΝΑ

«Ελευθέρια '83»

Υστερα από πρόσκληση της Επιτροπής που οργάνωσε το 3ο διεθνές φεστιβάλ δημοτικών χορών «Ελευθέρια '83» στην Ελασσόνα, το χορευτικό μας συγκρότημα έλαβε μέρος στις εκδηλώσεις που έγιναν, την Πέμπτη 6 Οκτωβρίου.

Κατά τη διάρκεια της παραλασσεως που προηγήθηκε στους δρόμους της Ελασσόνας ο Μηνάς με τα κλαρίνα και τα νταούλια συνοδεύοντας τις λεβέντισσες και τους λεβέντες μας, αναστάτωσε κυριολεκτικά την πόλη.

Στο κατάμεστο στάδιο της Ελασσόνας, μπροστά σ' ένα ενθουσιώδες κοινό τα χορευτικά συγκροτήματα 1) της Λαογραφικής εταιρείας Ελασσόνας 2) Ευξείνος Λέσχη Ελασσόνας 3) Δρυμού, 4) Μικρού Ελευθεροχωρίου 5) Ανατολικής Ρωμυλίας Λάρισας, 6) Αλεξάνδρεια του εξαίρετου συμπατριώτη μας Α-

Γκαλμπογκίνη, 3) Ζούκη Μαριάνη, 4) Χάιδω Ζούκη, 5) Αγγαία Κουτσουνάκη, 6) Λίτσα Μαυροδήμου, 7) Μαίρη Μαυροδήμου, 8) Νικολέττα Καρατάσιου, 9) Χελιδόνη Πόπη, 10) Στέργιος Γκαλμπογκίνης, 11) Λάκης Γκαμπέτας, 12) Γιάννης Κανακούλης, 13) Καρασίμος Νικόλαος, 14) Μάνθος Μπασδέκης, 15) Ζήσης Ντανίκας, 16) Γιώργος Μπουφίκος και 18) ο βετεράνος αρχηγός του συγκροτήματος Νίκος Μανδραβέλλης που με όλα τα παιδιά δίνουν όλο τους το είναι στην προβολή και διατήρηση των ωραίων παραδόσεων της Σαμαρίνας μας.

Το χορευτικό συγκρότημα όπως εμφανίστηκε στα Ελευθέρια '83

ποστόλη Λαδιού, 7) ενός Ιταλικού κι 8) του συγκροτήματός μας το ένα καλύτερο από τ' άλλο έδωσαν ότι καλύτερο είχαν στο βωμό της Ελληνικής παράδοσης.

Για δεύτερη συνεχή χρονιά το συγκροτήμα μας σκόρπισε χαρά και θαυμάστηκε απ' όλους για την αυθεντικότητα στην εκτέλεση των χορών, την ενδυμασία και τη λεβεντιά του και δίκαια επευφημήθηκε απ' όλους!!!

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος ο Σύνδεσμος Σαμαριναίων Ελασσόνας μας προσέφερε μια ωραία ανθοδέσμη.

Οι χορευταί μας που έλαβαν μέρος ήταν:

1) Ζούλη Μιχ. Αβέλλα, 2) Ζωή

Οι χοροί που χόρεψαν:

1) Παιδιά της Σαμαρίνας, 2) Λαφίνα, 3) Καραπατάτικο, 4) Αλεξάνδρα, 5) Αρχοντόπουλο, 6) Γκιούμια, 7) Τσάμικο Σαμαρινας, 8) Νυφιάτικο και 9) Μπεράτι. Συνοδοί της αποστολής ο αντιπρόεδρος του Συνδέσμου κ. Τάσιος Μπιζιος 2) η Έφορος κυρία Αγορίτσα Μπιζίου που τόσο αθόρυβα προσφέρει τις υπηρεσίες της και διατηρεί άφθογες τις γραφικότερες φορεσιές μας, 3) ο Σύμβουλος μας Πολιτικός μηχανικός Χρήστος Κυπριτζής, ο Γιώργος Παπαπρίλης, και ο δωρητής και ευεργέτης της Σαμαρίνας κ. Νίκος Μακρής τιμώμενο πρόσωπο του Συνδέσμου, που με ευχαρίστηση δέχτηκε την πρόσκλησή μας.

Δεξίωση

Ο Δήμος Ελασσόνας και η λαογραφική εταιρία Ελασσόνας προς τιμή των συγκροτημάτων παρέθεσε τιμητικό δείπνο. Κατά τη διάρκεια του δείπνου σε εγκαρδία ατμόσφαιρα, απονεμήθηκε στο συγκροτήμα μας αναμνηστικό χρυσά μετάλλιο και κύπελλο.

Θεωρούμε καθήκον να ευχαριστήσουμε και από τις στήλες της Ω.Σ. την οργανωτική επιτροπή Ελασσόνας-Ελευθέρια '83 για την ευγενική της πρόσκλη-

ση, την υποδειγματική της αγάπη και φιλοξενία. Τη συγχάριουμε για την άριστη οργάνωση. Τέτοιες εκδηλώσεις μορφώνουν, τέρπουν και οφελούν.

Ευχαριστούμε τον αδελφό Σύνδεσμο Σαμαριναίων Ελασσόνας, το κοινό της πόλεως και όλους τους συμπατριώτες για την αγάπη και τη χαρά που μας πρόσφεραν.

Λάρισα 10-10-83

Ο υπεύθυνος του χορευτικού Γιώργος Παπαπρίλης.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Σας αποστέλουμε την αριθ. 30/1983 Απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου Σαμαρίνας που νομιμοποιήθηκε με την αριθ. 9421/1983 όμοια της Νομαρχίας Γρεβενών περί ανακηρύξεώς σας επιτίμου δημότη Σαμαρίνας για να λάβετε γνώση.

Με την ευκαιρία σας ευχαριστώ από μέρους του Κοινοτικού Συμβουλίου και των κατοίκων της Κοινότητας Σαμαρίνας για το μεγάλο ενδιαφέρον που δείξατε για το χωριό μας και την προσφορά σας για την εκτέλεση κοινοτικών κοινοφελών έργων.

Με εκτίμηση
Ο Πρόεδρος της Κοινότητας
Αναστάσιος Ζιάγκας